

ESR-PROJEKTIN LOPPURAPORTTI

Ohjelmakausi 2007 - 2013

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispvm	02.05.2011	Diaarinumero	112/05.02.07/2010
Käsittelijä	Kimmo Kettunen	Puhelinnumero	044 2464624
Projektitkoodi	S10054	Tila	Jätetty viranomaiskäsitteilyyn 09.05.2011

1. PROJEKTIN PERUSTIEDOT

Projektin nimi	Työvoimaa metsäalalle
Ohjelma	Manner-Suomen ESR-ohjelma
Ohjelman osio	Itä-Suomen suuralueosio
Toimintalinja	2 : Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen
Projektityyppi	Projekti, jossa on henkilöitä mukana
Vastuuviranomainen	Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Aloituspäivämäärä	01.07.2008
Päättyispäivämäärä	30.04.2011

2. PROJEKTIN TOTEUTTAJAN TIEDOT

Toteuttajan nimi	Pohjois-Karjalan metsäkeskus		
Projektin vastuuhenkilön nimi	Risto Julkunen		
Sähköpostiosoite	risto.julkunen@metsakeskus.fi	Puhelinnumero	0403503291

3. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄN TIEDOT

Täyttäjän nimi	Risto Julkunen		
Sähköpostiosoite	risto.julkunen@metsakeskus.fi	Puhelinnumero	0403503291

4. PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA, TAVOITTEET JA KOHDERYHMÄ

Työvoimapula metsäsektorilla uhkaa teollisuuden puunhankintaa. Etenkin metsäkoneenkuljettajista ja puutavara-autonkuljettajista on pulaa. Työikäisen väestön vähenemisen ja väestön keskittymisen asutuskeskuksiin on arvioitu tuovan erityisen suuria haasteita ammattitaitoisen työvoiman saatavuuteen metsäalan työtehtäviin. Tulevaisuudessa kilpailun työvoimasta eri alojen kesken on ennustettu kiristyvän, joten alan imagoon, vetovoimaisuuteen ja työoloihin on katsottu tarvittavan erityistä huomiota. Alkutuotannon työpaikat ovat jatkaneet vähentymistään, mutta toisaalta bioenergian hyödyntämisen on osaltaan arvioitu tuovan uusia työmahdollisuuksia, jotka korvaisivat maaseudulta katoavia työpaikkoja. Bioenergian lisääntyvän käytön on oletettu tuovan uusia työpaikkoja erityisesti metsäsektorille, mutta arviot metsä- ja bioenergia-alan työpaikkavaikutuksista vaihtelevat suuresti. Suurimman työvoiman lisätarpeen on ennustettu kohdistuvan metsäkoneiden ja puu-tavara-autojen kuljettajiin. Bioenergia-alaan on kohdistunut suuria odotuksia harvaan asutun maaseudun elinvoimaisuuden lisääjänä ja työllistäjänä. Metsäteollisuuden murros on muuttanut metsäalan ja erityisesti metsäkoneyritysten toimintaympäristöä. Tässäkin bioenergia-alan on toivottu korvaavan sellu- ja paperitehtaiden sulkemisen myötä kadonneita työmahdollisuuksia. Metsäala ja bioenergia-ala kaipaavat määrätietoista kehittämistä, koska ala ei houkuttele nuoria. Maaseudun

negatiivinen väestökehitys, ja nuorten hakeutuminen kasvukeskuksiin koetaan myös ongelmana. Potentiaalinen työvoima maaseudulla vähenee suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle. Nuorten saaminen kasvukeskuksista metsäalan töihin on arvioitu erittäin haasteelliseksi tehtäväksi. Kilpailu pienenevien ikäluokkien työvoimapotentiaalista tulevaisuudessa kiristyy. Myös ammatinvaihtajien ja maahanmuuttajien tietoisuutta metsäalan työmahdollisuuksista tulisi lisätä.

Hankeen alkuvaiheessa alkanut talouden taantuma näytti vauhdittavan metsäteollisuuden rakennemuutosta ja esimerkiksi Uimaharjun sellutehdas suljettiin määrääjäksi, mikä vaikutti siihen, että myös puun hankinta ja kuljetus alueella lähes pysähtyi. Työvoimaa metsäalalle -hankkeen jo käynnistyttyä sen toimintaympäristössä tapahtui muutoksia, mitkä osaltaan näyttivät heikentävän alan vetovoimaisuutta ja imagoa potentiaalisena tulevaisuuden työllistäjänä. Tähän vaikutti myös Venäjän puutullien muutokset ja metsäteollisuuden rakenteiden muuttuminen. Muuttuneessa tilanteessa oli entistä tärkeämpää luoda uskoa alan tulevaisuuteen niin, että nuoria hakeutuisi metsäalan koulutukseen ja alalle saataisiin riittävästi työvoimaa tulevaisuudessa.

Pohjois-Karjalan metsäkeskus haki rahoitusta hankkeelle Manner-Suomen ESR- toimen-pideohjelma 2007 - 2013 Itä-Suomen osiosta Pohjois-Karjalan TE- keskuksen työvoimaosaston kautta. Hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen 25.6.2008. Osatoteuttajana hankkeella oli Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä. Hankkeen toteutusaika oli 1.7.2008 - 31.12.2010. Hankkeessa kesken jääneiden tärkeiden toimenpiteiden ja hankevetäjän sai-rausloman takia hanke sai jatkoaikaa vuoden 2011 huhtikuun loppuun.

Työvoimaa metsäalalle -hanke on kehitetty vastaamaan alan työvoiman saatavuuden turvaamisen kysymyksiin. Hankkeessa oli tavoitteena lisätä metsäalan vetovoimaisuutta nuorten sekä työttömien keskuudessa saaden näin uusia työntekijöitä sekä yrittäjiä työvoimapulasta kärsivälle metsäsektorille Pohjois-Karjalassa. Hankkeen toiminta-alueelle oli tavoitteena luoda metsäalan toimijoiden ja koulujen välille toimiva yhteistyöverkosto, jonka avulla lisätään opettajien ja oppilaanohjaajien metsätuntemusta, positiivista asennetta metsää, metsäalan ammatteja ja metsäyrittäjyyttä kohtaan. Hankkeen puitteissa lisätään metsätietoutta myös työvoimaviranomaisten ja 4H-neuvojen keskuudessa. Kohderyhmänä olivat peruskoulujen opettajat, opinto-ohjaajat, 4H-neuvojat ja työvoimaneuvojat. Hankkeen välillisinä kohderyhminä olivat maakunnan nuoret ja työttömät.

5. PROJEKTIN TOTEUTUS JA YHTEISTYÖ

Hanke suunniteltiin Pohjois-Karjalan metsäkeskuksessa ja hanketta johtamaan ja toteut-tamaan palkattiin metsäkeskukseen syksyllä 2008 organisaation ulkopuolelta hankevetäjä, joka on vastannut hankkeen koordinoinnista, kehittämisestä, kouluttamisesta ja yhteistyöstä sidosryhmien ja kohderyhmien kanssa. Hankkeen projektisuunnitelma muokattiin toimintasuunnitelmaksi, missä yhteydessä tarkennettiin tavoitteita, toimenpiteitä ja kohderyhmiä. Hanke muotoutui tiedottamis- ja markkinointiprojektiksi, jossa alkuperäisestä suunnitel-masta poiketen ei ole varsinaisia osallistujia. Hankkeen toteutuksen kannalta oleellista on ollut yhteistyö muiden metsäalan toimijoiden sekä oppilaitosten kanssa. Hankkeen tavoitteiden saavuttamisessa keskeisiä toimenpiteitä ovat olleet tiedonvälitykseen ja tiedottamiseen liittyvät toimet, joilla on haluttu välittää positiivista kuvaa metsäalasta.

Itä-Suomen yliopiston tutkija Arja Kurvinen Karjalan tutkimuslaitokselta teki ulkoisen hankearvioinnin. Arviointikyselyssä ohjausryhmän jäseniltä kysyttiin miten tarpeellisena he pitävät Työvoimaa metsäalalle -hanketta. Kyselytutkimuksessa kohderyhmänä oli Työvoimaa metsäalalle -hankkeen ohjausryhmä. Vastaajista yli 90 % arvioi, että hankkeelle on paljon tai erittäin paljon tarvetta. Ohjausryhmään kuuluneiden sidosryhmien ja taustaorganisaatioiden sekä rahoittajien edustajien näkökulmasta Työvoimaa metsäalalle -hankkeelle on ollut selkeä tarve.

Kyselyssä ohjausryhmän jäsenet arvioivat, miten hyvin hankkeen toteutus on heidän mielestään onnistunut. Vastaajien näkemyksen mukaan parhaiten hankkeen toteutus on onnistunut siinä, että se on tavoittanut keskeiset kohderyhmät. Tiedotusta sidosryhmille pidettiin myös hyvin onnistuneena. Hanke on onnistunut hyvin myös ulkoisessa tiedottamisessa ja verkostoitumisessa keskeisten sidosryhmien kanssa. Haasteellisimmaksi vastaajat arvioivat hankkeen tavoitteiden saavuttamista, mutta siinäkin hankkeen arvioitiin onnistuneen vähintään kohtuullisesti. Lähes 70 % vastaajista arvioi hankkeen suunnitelman mukaisen toteuttamisen onnistuneen hyvin tai erinomaisesti.

Hankkeen toteutuksessa tärkeää on ollut verkostoituminen ja yhteistyö muiden metsäalan toimijoiden kanssa erilaisten tapahtumien ja toimintojen järjestämisessä. Hankkeen osatoteuttajana on ollut Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, jonka oppilaitoksista ammattiopisto Valtimo on ollut tärkein yhteistyötaho. Koulutuskuntayhtymä sitoutui hankkeen toimintojen toteutuksen yhteistyössä Metsäkeskuksen kanssa sitomalla hanketyöhön henkilöstöresursseja ja huolehtimalla organisaation sisäisestä tiedottamisesta. Muita tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat olleet Karjalan metsäkoneyrittäjät sekä metsäpalveluyrittäjät, Karelwood Oy, Joen Metsä, Stora Enso, Metsäliitto, Kehittyvä puuhuolto Kainuussa -hanke, 4H-piiri sekä eri koulujen oppilaanohjaajat. Eri yhteistyökumppanien kanssa hankkeessa on kehitetty ja toteutettu erilaisia keinoja levittää tietoa metsäalan ammattiteistä ja työmahdollisuuksista. Hankkeessa on tehty yhteistyötä perusasteen yläkoulujen, lukioiden, ammattioppilaitosten, metsäkonekoulujen ja ammattikorkeakoulun kanssa.

Karjalan tutkimuslaitoksen kyselyssä ohjausryhmän jäsenet arvioivat sitä, miten Työvoimaa metsäalalle -hankkeen toteuttajaorganisaatio sekä yhteistyökumppanit ovat heidän näkemyksenä mukaan sitoutuneet hankkeeseen. Vastaajien mielestä hankkeen toteuttajaorganisaatio Pohjois-Karjalan metsäkeskus on sitoutunut hankkeen toteutukseen erittäin hyvin, kun sen sijaan hankkeen toteutuksessa olleet yhteistyökumppanit ovat vastaajien näkemysten mukaan sitoutuneet taustaorganisaatiota heikommin. Vastaajien edustamien organisaatioiden ja hankkeen välisen yhteistyön sujumista arvioitiin kuitenkin erittäin onnistuneeksi. Hankkeen nähtiin vastanneen kyselyyn vastanneiden edustamien organisaatioiden tarpeisiin hyvin ja vastaajat kokivat voineensa vaikuttaa ohjausryhmässä melko hyvin hankkeen suuntaamiseen.

Ohjausryhmän jäsenille annettiin avoimella kysymyksellä mahdollisuus arvioida sitä, mitä hyötyä hankkeesta on ollut heidän edustamalleen organisaatiolle. Vastaajien mainitsemat hyödyt hankkeesta olivat monipuoliset liittyen mm. yhteistyöhön, tiedon välittämiseen, mahdollisuuteen oman asiantuntemuksen hyödyntämisessä sekä yhteisten tapahtumien järjestämiseen. Hanke on esimerkiksi tuottanut tietoa metsäalan työllisyysnäköymistä, jota on voinut välittää edelleen nuorille tai hanke on tuonut esille metsäalan ammatteja sekä tietoa nuorten metsäalaa koskevista mielikuvista. Hyötynä mainittiin myös se, että hanke on lisännyt

yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä. Yhteistyökumppanit ovat saaneet apua tilaisuuksien järjestämiseen ja yhteiset tapahtumat ovat tuoneet näkyvyyttä sekä hankkeelle että vastaajan taustaorganisaatiolle. Hankkeen nähtiin myös tehostaneen oppilaanohjaajiin ja opiskelijoihin kohdistuvaa tiedottamista Joensuun seudulla ja löytäneen uusia kohderyhmiä koulutusten markkinointiin. Hankkeen uskottiin helpottavan tulevaisuudessa metsäalan työvoiman saatavuutta.

6. JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

Tärkeimpinä tiedonvälitysvälineitä hankkeessa olivat maakunnallinen media ja internet. Lehdistön tai painetun materiaalin kautta tapahtuvaa tiedottamista oli vähän yli kahdessakymmenessä tapauksessa. Hanke kuitenkin pyrki panostamaan internetsivustojen kehittämiseen, painoarvo kääntyi loppuajasta metsaopetus.fi sivustoon. Hankkeen tiedotus on toteutettu Pohjois-Karjalan metsäkeskuksen sivustoilla, projektit linkin alla. Indikaattorilomakkeen yhteydessä on mediaseurantaraportti, johon merkitään kaikki hankkeeseen liittyvä tiedotus mediassa. Metsäalan ammattien markkinoinnin edistämiseksi tuotettiin videomateriaalia metsäalan ammateista toimitettavaksi metsaopetus.fi sivustoille, joka on erittäin tärkeä sivusto nuorten ammatinvalintatilanteessa.

Hankkeen aikana valtakunnallisessa, maakunnallisessa ja paikallisessa mediassa julkaistiin seuraavat artikkelit ja ovat luettavissa pdf muodossa hankkeen www sivuilla kohdassa työvoimaa metsäalalle -hanke/lehtiartikkelit.

15.10.2009. Metsätöihin ei opi pikakoulutuksella. Karjalainen

25.1.2009. Internet sivusto. Internet metsäkeskus

21.2.2009. Kesätyöpaikat. Kyllä jotain löytyy. Karjalainen

12.5.2009. Metsä tarvitsee osaajia. Savotta lehti

30.5.2009. Imago remonttiin. Ylä-Karjala

8.6.2009. Kannonravistelua Rääkkyläläisittäin. Kotiseutu-uutiset

3.7.2009. Tämä ei ole auringonlaskun ala. Karjalan maa

30.7.2009. Hakijoista ei katoa. Karjalainen

9.9.2009. Lama karkottaa osaajia metsäalalta. Maaseudun tulevaisuus

17.9.2009. Työvoimaa metsäalalle. Pielisjokiseutu

22.9.2009. Maaseudun ammatit tutuiksi 1800 nuorelle. Ylä-Karjala

- 23.9.2009. Kasit maalla ja metsässä. Kotikarjala
- 22.10.2009. Maahanmuuttajan mahdollisuudet tapahtuma. TV lähetys K5 kanavalla
- 6.11.2009. Metsä TV mukana metsämessuilla Helsingissä. TV lähetys Metsä TV Internet
- 7.11.2009. Metsäala saatava vetovoimaisemmaksi. Koti-Karjala
- 2.11.2009. Puu ei liiku ilman osajia. Stora Enso eMetsä sivustolla
- 23.11.2009. Metsässä tarvitaan osajia. Puumies lehti
- 4.12.2009. Työvoimaa metsäalalle hanke yhteistyössä toimijoiden kanssa. Savotta lehti
- 16.12.2009. Yli puolet motokuljettajista karkaa viidessä vuodessa. Kainuun Sanomat
- 20.12.2009. Kaupungin pölystä metsän tuoksuun. Metsätalous Forestry
- 15.2.2009. Metsäala tarvitsee työntekijöitä. John Deere Forestry
- 27.1.2010. Tuunauksella tunnetuksi. Karjalainen
- 14.8.2010. Metsäala kirkastaa imagoaan nettisivujenkin kautta. Karjalan Heili
- 11.3.2010. Metsäala tutuksi varusmiehille. Pielisjokiseutu
- 18.3.2010. Metsästä leipä jatkossakin. Vaarojen Sanomat
- 22.9.2010. Metsäalaa markkinoidaan koululaisille. K5 TV Uutiset
- 22.9.2010. Metsäalaa viedään koulujen pihoihin. Karjalainen
- 22.9.2010. Metsäinfoa Kontiorannassa. Korpisoturi
- 27.11.2010. TETTIIN ohjatusti. Lieksan Lehti
- 10.3.2011. Metsä kasvaa, tuottaa ja työllistää. OPO lehti

6.1 Projektin mahdollinen internet-osoite

<http://www.metsakeskus.fi/web/fin/metsakeskukset/Pohjois-Karjala/projektit/etusivu.htm>

7. ONGELMAT JA SUOSITUKSET

Hankkeen tavoitteissa oli hankkeessa työllistyvien henkilöiden määrä varsin korkea. Tiedonvälityshankkeen kyseessä ollen tavoite ei ollut järkevä, joten projektille tehtiin muutoshakemus. Pääasiallisen tarkoitus hankkeessa oli metsälän imagon kohottaminen ja ammateista tiedottaminen. Työllistyvien määrä poistettiin ja vastaavasti lisättiin tiedotustilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden määrä 500 henkilöön. Hankkeen aikana tiedotustilaisuuksiin osallistui 5378 henkilöä. Ongelmana hankkeessa havaittiin, että projektipäällikön tulisi olla suunnittelemassa hanketta. Se ei kuitenkaan aina ole mahdollista, mikäli projektipäällikkö rekrytoidaan organisaation ulkopuolelta. Huomattiin, että hankkeessa tulisi olla vähintään kaksi henkilöä, että ajatuksia voisi vaihtaa hanketta toteutettaessa. Sidosryhmien sitoutuminen on huomattu myös ongelmaksi. Sitoutuminen kuitenkin saavutetaan kovalla työllä.

Hanke oli suunniteltu kaksivuotiseksi. Kahden vuoden toteutusaika koettiin liian lyhyeksi, kun tavoitteena oli alan imagon parantaminen. Tulokset näkyvät vasta useiden vuosien kuluessa, sillä työelämän toimintatapoja ei muuteta lyhyellä aikajaksolla, vaan se vaatii pidemmän ajan ja määrätietoista työtä. Suosituksena esitetään, että perustetaan hanke, joka toteuttaa tärkeimmiksi asioiksi havaittuja hyviä käytänteitä. asiat ovat esitetty kohdassa 12 toiminnan jatkuvuus.

8. PROJEKTIN TULOKSET

Hankkeessa on kokeiltu ja kehitetty uusia keinoja vaikuttaa ammatinvalintaansa tekeviin nuoriin ja heidän ohjaajiin, oppilaiden vanhempiin sekä työnhakijoihin. Yksi hankkeen keskeisiä toimenpiteitä on ollut metsäopetus.fi -sivuston kehittäminen yhdessä metsäkonekoulujen kanssa. Hankkeella on ollut merkittävä rooli sivustojen kehittämisessä ja metsälän ammatteja esittelevän materiaalin tuottamisessa sivuille. Metsäopetus.fi -sivustoilla on tietoa metsälän ammateista, opiskelusta, oppilaitoksista sekä työmahdollisuuksista metsälällä. Metsälän ammattien ja työnkuvien esittelemiseksi hanke on tuottanut sivuille video- ja kuvamateriaalia, jolla elävöitetään ammattien esittelyä ja yritetään herättää nuorten kiinnostusta alaa kohtaan. Metsälän ammatteja ja koulutusmahdollisuuksia on esitelty oppilaanohjaajille, opettajille ja työvoimaneuvojille. Esittelyt ovat tapahtuneet esimerkiksi valtakunnallisten oppilaanohjaajien päivien sekä Silva2009 -metsänäyttelyn yhteydessä. Hankevetäjä on käynyt oppilaanohjaustunneilla kertomassa peruskoulujen oppilaille metsälästä ja metsälän ammateista.

Peruskoulujen oppilaille on järjestetty retkiä puunkorjuutyömaille yhteistyössä Stora Enson, Metsäliiton, UPM:n 4H-piirin, Metsähallituksen ja muutamien muiden metsälän toimijoiden kanssa. Peruskouluilla on järjestetty metsälän esittelyjä. Merkittävimmät tapahtumat olivat Metsä ja logistiikka Roadshow, jotka järjestettiin kolmella paikkakunnalla. Hankkeen kanssa yhteistyössä olivat Biomas -tiedonvälityshanke, Pohjois-Karjalan Ammattiopisto ja John Deere. Tapahtumissa koululaiset ovat voineet tutustua metsälän ammatteihin, bioenergian käyttöön sekä metsätöihin liittyviin koneisiin. Uusiin metsälän markkinointikeinoihin on kuulunut myös yhteistyössä Kajaanilaiseen Kehittyvä puuhuolto Kainuussa -

hankkeen kanssa ideoitu metsäkoneen tuunaus -projekti Pimp My Moto. Projektissa tuunattiin oikea metsäkone nuorison internetissä äänestämien tulosten perusteella. Metsäkoneen tuunaamisessa on tehty yhteistyönä Pohjois-Karjalan sekä Kainuun ammattikorkeakoulujen opettajien ja opiskelijoiden kanssa. Tuunausprojektilla on ollut oma internetsivusto, jossa nuoret pääsivät rakentamaan ja tuunaamaan omia virtuaalimetsäkoneita. Metsäkoneen tuunausprojekti ja uudelleen maalattu metsäkone on toiminut yhtenä uutena markkinointikeinona saada nuorten huomiota metsäalaa kohtaan. Tuunattu metsäkone oli esillä useilla messuilla sekä Metsä ja logistiikka Roadshow kiertueella. Hanke osallistui useisiin puunhankintayhtiöiden yrittäjäpäiviin, jossa pohdittiin yrittäjien ja metsätoimihenkilöiden kanssa ammatin imagon parantamismahdollisuuksia. Hanke järjesti yhdelle yrittäjäpäivälle toisen alan yrittäjän puhumaan henkilöstöjohtamisesta. Luennoitsija valotti miten heidän yrityksessään on toimittu, että henkilöstön vaihtuminen olisi mahdollisimman pientä. Luennosta tuli hyvää palautetta Stora Enson taholta.

Ohjausryhmän jäsenille suunnatussa kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan joidenkin Työvoimaa metsäalalle -hankkeen järjestämien toimintojen ja käyttämien markkinointikeinojen tärkeyttä tavoitteiden saavuttamiseksi. Kyselyyn vastaajat arvioivat metsäalan ammattien esittelyä oppilaanohjaajille ja työvoimaneuvojille tärkeimmiksi toimiksi hankkeen tavoitteiden saavuttamisessa. Seuraavaksi tärkeimpinä toimintoina pidettiin sellaisia tiedottamiseen liittyviä keinoja kuten hankkeen esillä oloa mediassa sekä metsäopetus.fi -internetsivustojen kehittämistä. Vähiten tärkeänä tavoitteiden saavuttamisen kannalta vastaajat pitivät metsäkoneen tuunausprojektia sekä hankkeen osallistumista messuille ja tapahtumiin. Näitä toimintoja lukuun ottamatta muut hankkeen toteuttamat toimet ja markkinointikeinot arvioitiin tärkeiksi tai erittäin tärkeiksi.

Metsäalan ammattien ja työmahdollisuuksien tunnettuuden lisäämiseksi hanke on tiedottanut tapahtumista ja toiminnoista maakunnallisen median kautta. Hanke, sen järjestämät tapahtumat tai metsäalan työvoimantarpeisiin liittyvät teemat ovat olleet esillä lähes 30 kertaa, pääasiassa maakunnan lehdissä. Hanke on ollut mukana erilaisissa metsäalan tapahtumissa ja messuilla. Eräänä metsäalan esittelyn kohderyhmänä ovat olleet Pohjois-Karjalan prikaatin kuljetuskomppanian yhdistelmäajoneuvokuljettajiksi koulutettavat varusmiehet ja heidän ohjaajansa, joille esiteltiin metsäalan koulutusta, työllistymismahdollisuuksia ja metsäkoneita yhteistyössä metsäalan yrittäjien ja Ammattiopisto Valtimon kanssa. Metsäalan ammattien markkinointiin on kuulunut lisäksi esitteiden ja muun vastaavan markkinointimateriaalin tuottamista, joita on jaettu eri tapahtumissa.

Ulkopuolinen arvioija mittasi hankkeen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta hankkeen seuran-tatietojen ja ohjausryhmälle suunnatun kyselyn avulla. Työvoimaa metsäalalle -hanke on luonteeltaan tiedotus ja metsäalan imagoa nostattava, joten hankkeen tuotoksia ovat tiedotus ym. vastaavat tilaisuudet, tuotettu tiedotusmateriaali sekä aihepiiriin liittyvät selvitykset. Hankkeen tuloksellisuutta voidaan arvioida mm. tiedotus- ja vastaavien tilaisuuksien osallistujamäärillä. Hankkeen vaikuttavuutta voidaan puolestaan arvioida kehitetyillä toimintamalleilla sekä jatkuvuudella ja hankkeen vaikutuksilla pidemmällä aikavälillä.

Hankkeelle asetettiin käynnistysvaiheessa erilaisia määrällisiä tavoitteita. Pää tavoitteena oli hankkeen myötävaikutuksella lisätä toisen asteen ja ammattikorkeakoulun hakijamääriä metsäalalle. Lisäksi

tavoitteeksi asetettiin lisätä työharjoittelu- ja kesätyöpaikkoja sekä laajentaa aikuiskoulutusta. Hankkeen suunnitteluvaiheessa asetettiin määrällisiä osallistujatavoitteita, mutta tätä tavoitetta muutettiin hankkeen käynnistyttyä. Hankkeessa ei ole ollut varsinaisia osallistujia. Hankkeen tekemään metsäalan ammattien ja työmahdollisuuksiin liittyvään tiedottamiseen ja markkinointiin asetettiin määrällisiä tavoitteita sekä järjestettävistä tilaisuuksista että osallistujamääristä. Alun alkaen tavoitteena oli kohdentaa tiedottamistoimintaa oppilaanohjaajille, opettajille, oppilaan ohjaajaksi opiskeleville, työvoima-neuvojille, oppilaiden vanhemmille, 4H-ohjaajille jne. Nuoret olivat määritelty hankkeen välillisiksi kohderyhmiksi. Hankkeen järjestämät tilaisuudet ja tapahtumat, joissa on kerrottu metsäalan ammattiteista ja työmahdollisuuksista, ovat kohdentuneet välittömästi suoraan nuorille. Samoin muu markkinointimateriaali ja nettisivut ovat pääasiallisesti kohdennettuja nuorille. Projektisuunnitelman tavoitteessa ollut työllistyvien määrä poistettiin muutoshakemusmenettelyllä, jossa lisättiin vastaavasti tiedotustilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden määrä 500 henkilöön. Hankkeen aikana tiedotustilaisuuksiin osallistui lähes 5400 henkilöä.

Työvoimaa metsäalalle -hankkeen järjestämien tapahtumakertojen mukaan eniten metsä-alan esittelyä ja markkinointia on tehty osallistumalla peruskoulujen ja lukioiden oppilaanohjaustunneille. Seurannan mukaan hankkeen toiminnan aikana oppilaanohjaustunneilla oli esitelty metsäalaa 30 kertaa ja niillä on tavoitettu noin 1200 ammatinvalintaa tekevää nuorta. Nuoria on tämän lisäksi osallistunut hankkeen sekä sen yhteistyötahojen kanssa järjestämiin retkiin metsätyömaille ja metsäalan tutustumispäiviin. Tärkein yhteistyökumppani tapahtumien järjestämisessä on ollut 4H-piiri. Metsäalan ammattien esittely metsäretkien tai tapahtumapäivien yhteydessä oli toteutunut 15 kertaa. Metsäretkiin ja vastaaviin tapahtumiin oli osallistunut yhteensä 2732 nuorta. Nuoria on tavoitettu lisäksi Metsä ja logistiikka Roadshown avulla Lieksassa, Joensuussa ja Kiteellä. Metsäalaa tutustui tässä tapahtumassa noin 760 nuorta. Peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten on yhteensä Pohjois-Karjalassa n. 3900 nuorta, joten hankkeen ja sen yhteistyökumppaneiden järjestämät metsätapahtumat ja oppilaanohjaustunnit olivat tavoittaneet vuosittain (vuodet 2009 ja 2010) n. 2000 nuorta, mikä on yli puolet 8. ja 9. luokkalaisten ikäluokasta.

Pohjois-Karjalan prikaatissa metsäalan ammattien esittelypäivä on toteutettu kaksi kertaa ja 157 varusmiestä osallistui tapahtumiin. Näiden lisäksi metsäalaa ja hanketta on esitelty oppilaanohjaajille opopäivillä ja Silva-messujen yhteydessä, oppilaiden vanhempainillassa, työvoimaneuvojille ja maakunnan työllisyshankkeille, maahanmuuttajille, metsäalan yrittäjille useissa tilaisuuksissa, 4H-yhdistysten toiminnanjohtajille jne. Kaiken kaikkiaan metsäalaa ja hanketta on esitelty yli 5000 henkilölle hankkeen omissa tilaisuuksissa tai muiden järjestämissä tapahtumissa, kun mukaan on laskettu yli 30 min. kestäneet esitykset. Inter-netsivujen käytön seurannan mukaan metsäopetus.fi -sivustoilla oli käynyt 25.1.2011 - 16.3.2011 välisenä aikana 1 858 henkilöä. Yksittäisiä käyntikeroja oli 2 344 ja suosituimpia sivuja olivat metsäalan oppilaitoksia, ammatteja sekä alkavia koulutuksia käsittelevät sivustot. Ammattiteista oli eniten tutustuttu hakkuukoneenkuljettajan työhön, mihin on ilmeisesti vaikuttanut video metsäkoneenkuljettajan työpäivästä. PimpMyMoto -sivustoilla oli 25.8.2009 - 31.12.2010 välisenä aikana käynyt 5 783 henkilöä ja eniten kävijöitä oli Helsingistä, toiseksi eniten Kajaanista ja sen jälkeen Joensuusta. Jos metsäopetus.fi -sivustojen käyttö on tasaista ympäri vuoden, niin otoksen perusteella voisi arvioida, että sivustoilla käy vuodessa yli 10 000 vierailijaa. Sivuston seurantatietojen perusteella voi päätellä myös, että sivuilla viivytään kohtuullisen pitkään (välitön poistumisprosentti suhteellisen alhainen 30,2) etsien tietoa. Seuranta-

aikana sivuja oli tarkasteltu yhteensä 13 640 kertaa.

Työvoimaa metsäalalle -hankkeessa on ideoitu ja kokeiltu peruskoulun oppilaille TET-harjoitteluviikkoa, joka mahdollistaisi nuorten tutustumisen metsäalan ammatteihin käytännössä. Harjoittelua on pilotoitu Lieksassa Monipuolinen metsä TET-harjoittelun nimellä, ja siihen osallistui neljä Lieksan keskuskoulun oppilasta. Oppilaille laadittiin jokaiselle päivälle monipuolinen ohjelma niin, että harjoittelussa pääsi tutustumaan eri ammatteihin ja työtehtäviin. Harjoittelun toteutus tapahtui yhteistyössä Karelwood Oy:n ja Stora Enso Oyj:n kanssa. Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa vastaavaa harjoitteluviikkoa muilla kouluilla ja luoda maakuntaan harjoittelun mahdollistava yhteistyöverkosto metsäalan toimijoista ja yrityksistä. Jokaiseen kuntaan nimettäisiin harjoittelun yhteyshenkilö, johon oppilas voi tarvittaessa ottaa yhteyttä ja joka koordinoi metsäalan TET-harjoitteluviikon oppilaalle. Työvoimaa metsäalalle -hanke ideoi myös metsäalan kesätyöpaikkoja nuorille yhteistyössä Ammattikorkeakoulun, metsäalan yritysten ja 4H-yhdistysten kanssa, mutta projektin toiminta-aikana mallia ei ehditty käytännössä kokeilla.

Työvoimaa metsäalalle -hanke on ollut paitsi tiedottava, niin myös tietoa tuottava hanke. Hankkeen yhteydessä on tehty kaksi Ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä, joista toisessa on selvitetty metsäkoneen kuljettajien työoloja ja toisessa nuorten ammatinvalintaa ja asenteita metsäalan työtä ja ammatteja kohtaan (Julkunen 2010; Vihottula 2010). Ohjausryhmälle osoitetussa kyselyssä pyydettiin vastaajia arvioimaan sitä, miten hanke on onnistunut saavuttamaan toiminnalle asetettuja päätavoitteita. Hankkeen arvioinnissa ohjausryhmän vastauksien mukaan Työvoimaa metsäalalle -hanke on onnistunut parhaiten lisäämään tietoa metsäalan ammattiteistä nuorten kanssa toimivien keskuudessa sekä lisäämään tietoa nuorten ammatinvalinnasta ja asenteista metsäalaa kohtaan. Näissä tavoitteissa hankkeen arvioitiin onnistuneen hyvin. Hankkeen arvioitiin onnistuneen kohtalaisesti tai hyvin luomaan metsäalan toimijoiden ja oppilaitosten välille toimivaa yhteistyöverkosta, vaikuttamaan metsäalan työvoiman saatavuuteen tulevaisuudessa sekä lisäämään tietoa metsäalasta työttömien kanssa toimivien keskuudessa. Vaikeimmin saavutettavaksi tavoitteeksi vastaajat arvioivat metsäalan ammattien vetovoimaisuuden lisäämisen. Siinä hankkeen arvioitiin onnistuneen kohtalaisesti. Vetovoimaisuuden ja imagon keskeisimmät vaikuttajat ovat metsäalan toimijat. Nämä voivat pitkällä aikavälillä vaikuttaa siihen millaiset työolosuhteet ja palkkaus alalla vallitsee, jotka taas vaikuttavat alan vetovoimaisuuteen.

Yksittäisen hankkeen vaikutusta alan vetovoimaisuuteen ja alalle hakeutuvien opiskelijoiden määrään on erittäin vaikea arvioida. Hankkeen toiminnan aikana onkin havaittu, että alalle hakeutuvien nuorten määrät ovat vähentyneet. Oletettavasti alan suosioon vaikuttavat monet muut tekijät, kuten yleinen taloustilanne tai alan kunkin hetkiset työllisyysnäkymät, palkkaus tai työolosuhteet. Talouden taantuma ja metsäteollisuuden tehtaiden sulkemiset vähensivät todennäköisesti alan kiinnostavuutta potentiaalisena työllistäjänä myös nuorten keskuudessa. Metsäalan imagon nostaminen edellyttää vuosien pitkäjänteistä työtä. Metsäalan ongelmana on myös alalta poistuminen joko koulutuksen keskeyttämisen tai ammatin vaihtamisen kautta. Tähän voidaan vaikuttaa antamalla realistinen kuva alan ammattiteistä, työoloista ja työn kuvasta. Myös panostamalla koulutuksen laatuun ja oppilaiden ohjaukseen voidaan tähän myös vaikuttaa.

Hankearvioinnissa kysyttiin ohjausryhmäkyselyssä hankkeen toteutuksen onnistumisia. Vastaajien mielestä

hanke oli onnistunut lisäämään tietoa metsäalan ammateista oppilaanohjaajien, opettajien ja nuorten keskuudessa. Erityisen onnistuneena vastaajat pitivät hankkeessa metsäopetus.fi -sivujen kehittämistä ja sinne tuotettua materiaalia kuten videota metsäkoneen kuljettajan työpäivästä. Yhtä tärkeänä onnistumisena vastaajat pitivät hankkeen myötä tapahtunutta yhteistyötä toimijoiden kesken ja verkostoitumista. Vastauksissa hankkeen taustaorganisaatio ja vetäjä saivat myös kiitosta pätevistä ja innostuneesta toteutuksesta. Lisäksi hankkeen ja metsäalan saamaa julkisuutta mediassa pidettiin onnistuneena. Onnistumisina mainittiin myös metsäalan TET-harjoittelu peruskoululaisille sekä tiedon tuottamista nuorten ammatinvalinnasta ja metsäkoneenkuljettajien työoloista.

Ulkopuolisen arvioitsijan kyselyyn vastaajia pyydettiin antamaan Työvoimaa metsäalalle -hankkeelle kouluarvosana (4-10) ja vastaajien antamien arvosanojen keskiarvoksi muodostui 8-. Perusteluissa on pidetty hankkeen kokonaisuutta keskimääräistä onnistuneempaan ja jopa loistavana. Hankkeen myötä on pystytty vaikuttamaan alan imagoon positiivisesti ja lisäämään tietoisuutta alasta. Lisäksi positiivisena pidettiin sitä, että hanke on tuonut uusia näkökulmia markkinointiin ja alan vetovoimaisuuteen. Hankkeen vetäjää kiiteltiin innostuneeksi ja innovatiiviseksi sekä alan koulutusta ja toimintakentän käytäntöä hyvin tuntevaksi. Vastaajat näkivät kuitenkin, että metsäalan vetovoimaisuuden lisääminen on pitkäaikainen prosessi, missä riittää tekemistä tulevaisuudessakin. Vastauksissa pohdittiin myös sitä, että miten tehty työ näkyy tulevaisuudessa ja olivatko hankkeelle asetetut tavoitteet alun alkaen liian korkeat. Vastauksista heijastuu myös pettymys siihen, että alan koulutuksen hakijamäärät ovat ponnisteluista huolimatta pudonneet.

Parannettavaa Työvoimaa metsäalalle -hankkeen toteutuksessa nähtiin olleen siinä, että olisi tarvittu enemmän resursseja ja aikaa tavoitteiden ja erityisesti pitkäaikaisten vaikutusten aikaan saamiseksi. Vastauksissa esitettiin, että hanke olisi voinut kestää pari vuotta pidempään ja siinä olisi tarvittu useampi henkilö. Hankkeen onnistumisina pidettiin sidosryhmäyhteistyötä ja verkostoitumista, mutta siinä nähtiin olleen myös kehittämisen tarvetta. Vastauksissa esitettiin esimerkiksi, että olisi tarvittu enemmän yhteisiä keskusteluja ongelmien ratkomiseksi ja yhteistyökumppanien sitoutumisessa ja sitouttamisessa nähtiin olleen myös toivomisen varaa. Vastaajien mielestä hankkeen loppupuolella löytyi uusia ideoita esimerkiksi TET-harjoittelun ja kesätyöpaikkojen luomisen osalta, mutta näiden toteutus jäi kesken ja volyymit vähäisiksi ajan puutteen vuoksi. Ongelmaksi nähtiin myös se, että hankkeessa oli liian paljon toteutettavia osa-alueita sekä tavoitteita resursseihin ja aikaan nähden ja että siinä olisi pitänyt keskittyä joihinkin osaalueisiin.

Hankkeen toteutusta mahdollisesti vaikeuttaneita tekijöitä kysyttiin myös strukturoidulla kysymyksellä antamalla valmiita vaihtoehtoja. Vastaajat arvioivat, että eniten Työvoimaa metsäalalle -hankkeen toteutusta oli vaikeuttanut se, että sen toteutus oli jäänyt liikaa yksittäisten henkilöiden vastuulle ja että hankkeen kesto oli liian lyhyt tavoitteiden saavuttamiseen nähden. Näiden tekijöiden arvioitiin vaikeuttaneen hankkeen toteutusta melko paljon. Vähiten hankkeen toteutusta oli haitannut liika byrokratia ja hallinto. Sen sijaan hankkeen toteutusta olivat haitanneet jossain määrin myös ylimitoitettut tavoitteet suhteessa käytössä olleisiin resursseihin sekä hankkeen yhteistyökumppaneiden sitoutumisen vaikeudet.

Seuraavassa luetellaan tiedonvälitystilaisuudet, jotka ovat kestäneet vähintään 30 min.

11.12.2008

Hankkeen esittely työvoimatoimistossa, joka lähetettiin videoneuvotteluna maakuntaan. Paikanpäällä oli 30 henkilöä.

16.12.2008

Sisäinen hankkeen tiedottaminen metsäkeskuspäivillä Joensuussa, jossa oli koolla koko Pohjois-Karjalan metsäkeskuksen henkilökunta. Osallistujia 71 henkilöä.

9.1.2009

Hankkeen esittely Karjalan koneyrittäjien kokouksessa Joensuussa. Osallistujia 7 henkilöä.

3.2.2009

Ohjausryhmän kokous Joensuussa Osallistujia 14 henkilöä.

11.2.2009

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit Pyhäselän koululla Osallistujia 40 henkilöä.

12.2.2009

Metsäliiton alueyrittäjäpäivät Kontiolahdella, jossa hanketta esiteltiin ja pohdittiin kehittämistoimenpiteitä. Osallistujia 15 henkilöä.

17.3.2009

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen keskustelutilaisuus Joensuun Tiedepuistolla. Osallistujia 16 henkilöä.

15.4.2009

Nurmeksien yläasteen oppilaat metsäretkeilyllä Nurmeksessa, jossa he saivat tutustua puunkorjuutyömaahan. Osallistujia 16 henkilöä.

20.4.2009

Oppilaanohjaustunti, jossa esiteltiin metsäalaa ja metsäalan ammatteja. Enon koulu, jossa osallistujia noin 40

24.4.2009

4H toiminnanjohtajien kokous Ylämyllyllä. Osallistujia 16 henkilöä

5.5.2009

Oppilaanohjaustunti, jossa esiteltiin metsäalaa ja metsäalan ammatteja. Pogostan koulu Iiomantsissa. Osallistujia 45

22.5.2009

Taimenistutuspäivä Joensuussa yhteistyössä UPM ja Enon verkkokoulu. Metsäalan ammattien esittely.

Osallistujia noin 150

25.5.2009

Maastoretkeily yhteistyössä Metsäliitto. Kohteena Viinijärven koulun 8-luokka. Aiheena bioenergian korjuu tarkemmin kannonnosto ja paikkana Rääkkylä. Päivän päätteeksi järjestettiin Metsäkonevisa. Osallistujia 107 oppilasta

28.5.2009

Maastoretkeily Valtimolla. Kohteena Nurmeksen Kirkkokadun koulu 8. luokka. Aiheena Bioenergian korjuu. Osallistujia 115 oppilasta

7.5.2009

Oppilaanohjaustunti Niinivaaran lukiolla, jossa esiteltiin metsäalaa ja metsäalan ammatteja. Osallistujia 32 oppilasta

20.5.2009

Stora Enso Metsä Oyj yrittäjäpäivä Punkaharjulla, jossa esiteltiin hanketta ja pohdittiin alan imagon kehittämistä yhdessä metsäalan toimijoiden kanssa. Osallistujia oli 96 henkeä

27.5.2009

Oppilaanohjaustunti Kontiolahdella. Aiheena metsäala sekä metsäalan ammatit. Osallistujia 55 oppilasta

11.6.2009

Tiedonvälitystilaisuus opettajille ja oppilaanohjaajille Silva näyttelyssä Joensuussa, jossa esiteltiin metsäalan ammatteja sekä käytiin kannonnostotyömaalla Tornatorin työmaalla. Esittelyyn osallistui 21 opettajaa.

14.9.2009

Toimittajaretkeily, jossa toimittajia oli 12 sekä metsäalan toimijoita 22. Yhteensä osallistujia oli 35

15.9.2009

8-luokkalaisten metsään tutustumisretkeily yhteistyössä 4H piirin kanssa Kiteellä. Osallistujia oli 500 kpl

16.9.2009

8-luokkalaisten metsään tutustumisretkeily yhteistyössä 4H piirin kanssa Kiteellä. Osallistujia oli 359 kpl

17.9.2009

8-luokkalaisten metsään tutustumisretkeily yhteistyössä 4H piirin ja ammattiopisto Valtimon kanssa Valtimolla. Osallistujia oli 334 kpl

18.9.2009

8-luokkalaisten metsään tutustumisretkeily yhteistyössä 4H piirin ja ammattiopisto Valtimon kanssa

Valtimolla. Osallistujia oli 335 kpl

9.12.2009

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit Juuassa Poikolan koululla. Osallistujia 38

10.12.2009

Puuliiton edustajien palaveri Metsäkeskuksella Joensuussa, jossa pohdittiin alan tulevaisuutta ja toimenpiteitä imagon nostamiseksi. Osallistujia 2 henkeä

15.12.2009

Hanke oli Kainuun edun pyynnöstä puhumassa Kehittyvä puuhuolto Kainuussa Seminaarissa aiheesta Metsäala vetovoimaisemmaksi. Millä keinoin? Osallistujia 35 henkeä

9.2.2010

Opo Opiskelijat Metsäkeskuksessa Joensuussa. Osallistujia 4

24.2.1010

Metsäalan ammattien esittelypäivä Pohjois-Karjalan prikaatissa, jossa esiteltiin metsäalaa ja metsäalan ammatteja varusmiehille. Ohjelma sisälsi myös metsäkonenäytöksen maastossa sekä iltatilaisuuden, jossa varusmiehet saivat keskustella aiheeseen liittyvistä kysymyksistä. Yhteistyössä oli Metsäliitto, Koneurakointi S. Kuittinen sekä Pohjois-Karjalan ammattiopisto Valtimo. Osallistujina oli 70 varusmiestä.

5.3.2010

Oppilaanohjaustunti Rääkkylässä. Aiheena metsäala ja metsäalan ammatit. Osallistujia 28

11.3.2010

Puuliitto Terminaalityöntekijät. Hankeen esittely ja keskustelu aiheesta Joensuussa. Osallistujia 17

18.3.2010

Outokummun koulu metsäretkeilyllä puunkorjuutyömaalla. Yhteistyössä Stora Enso. Osallistujia 15

29.3.2010

Pogostan koulun oppilaita retkeilyllä työmaalla. Yhteistyökumppanina Metsähallitus Ilomantsi. Osallistujina 50 oppilasta.

12.4.2010

Lieksan koulun oppilaita retkeilyllä työmaalla. Osallistujia 45 oppilasta

13.4.2010

Pielisjoen koulu UPM puunkorjuutyömaalla Ylämyllyllä. Osallistujina 20 oppilasta

16.4.2010

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit Kiihtelysvaara. Osallistujina 34 oppilasta

26.4.2010

Oppilaanohjaustunti. Aiheena metsäala ja metsäalan ammatit. Kesälahti. Osallistujina 30 oppilasta

28.4.2010

Oppilaanohjaustunti. Aiheena metsäala ja metsäalan ammatit. Pielisjoen koulu Joensuussa. Osallistujina 26 oppilasta

29.4.2010

Oppilaanohjaustunti. Aiheena metsäala ja metsäalan ammatit. Pielisjoen koulu Joensuussa. Osallistujina 17 oppilasta

3.5.2010

Oppilaanohjaustunti. Aiheena metsäala ja metsäalan ammatit. Pielisjoen koulu Joensuussa. Osallistujina 45 oppilasta

3.5.2010

Oppilaanohjaustunti. Aiheena metsäala ja metsäalan ammatit. Polvijärven koulu. Osallistujina 90 oppilasta

12.5.2010

Oppilaanohjaustunti. Aiheena metsäala ja metsäalan ammatit. Liperin koulu. Osallistujina 103 oppilasta

20.5.2010

4H toiminnanjohtajille sekä metsäalan opiskelijoille järjestetty koulutuspäivä, jossa perehdyttiin taimikonhoidon hinnoitteluun teoriassa ja käytännössä. Tämä auttaa nuoria pääsemään paremmin metsänhoitotöihin esimerkiksi kesätöiden merkeissä, koska 4H toiminnanjohtajat voivat paremmin auttaa nuoria taksan määrityksessä. Osallistujamäärä 20 henkeä.

24.5.2010

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit Joensuun Juhannalan koululla. Osallistujina 25 oppilasta

24.5.2010

Profiloidu osajaksi hankkeen projektiryhmän palaveri. Aiheena hankkeen eteneminen. Osallistujina 6 henkeä

25.5.2010

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Joensuu Juhannalan koulu. Osallistujina 24 oppilasta

26.5.2010

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Joensuu Pielisjoen koulu. Osallistujina 26 oppilasta

2.6.2010

Elämysmatka Lieksan peruskoulun yläasteen luokalle. Hanke teki tutkimukseen Metsäalan vetovoimaisuudesta Pohjois-Karjalassa. Tämä matka oli palkinto eniten vastanneelle luokalle koko Pohjois-Karjalan alueella. Matkalla kerrottiin nuorille metsäalan ammasteista sekä perehdyttiin erilaisiin metsäalan aiheisiin. Osallistujamäärä oli 18 henkilöä.

15.6.2010

Stora Enso Oyj henkilöstöpäivät, jossa kohderyhmänä oli metsäkoneyrittäjiä sekä toimi-henkilöitä. Hanke järjesti Sick Oy yhtiöstä toimitusjohtajan puhumaan henkilöstöjohtamisesta. Hän kertoi kohderyhmälle miten heillä henkilöstöjohtaminen toteutetaan. Puheenvuoroa pidettiin Stora Enson puolelta hyvänä. Osanottajia oli 92 henkilöä.

15.9.2010

Metsätalouden ammatit esittelypäivä Niittylahdessa. Yhteistyössä Joen Metsä Oy. Osallistujina 330 oppilasta

16.9.2010

Metsätalouden ammatit esittelypäivä Niittylahdessa. Yhteistyössä Joen Metsä Oy. Osallistujina 338 oppilasta

21.9.2010

Metsä- Logistiikka RoadShow, jossa metsäalan esittelyt koulujen pihalla. Lieksan keskuskoulu noin 260 oppilasta ja opettajia

22.9.2010

Metsä- Logistiikka RoadShow, jossa metsäalan esittelyt koulujen pihalla. Joensuu Pielisjoen koulu. Osallistujina 254 oppilasta sekä opettajia

23.9.2010

Metsä- Logistiikka Roadshow, jossa metsäalan esittelyt koulujen pihalla. Kitee. 240 oppilasta ja opettajia

22.11.2010

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Joensuu Joensuun normaalikoulu. Osallistujia 47 oppilasta

30.11.2010

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Joensuu Joensuun normaalikoulu. Osallistujia 20 oppilasta

9.2.2011

Esittely työvoimaneuvojille. Pyhäselkä, Eno, Liperi. 5 osallistujaa

10.2.2011

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Joensuu Joensuun normaalikoulu. Osallistujia 25 oppilasta

15.2.2011

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Joensuu Joensuun normaalikoulu. Osallistujia 25 oppilasta

22.2.2011

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Tohmajärven koulu. Osallistujia 93 oppilasta

22.2.2011

Esittely työvoimaneuvojille. Polvijärvi 3 osallistujaa

24.2.2011

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Tuupovaaran koulu. Osallistujina 36 oppilasta

28.2.2011

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Pyhäselän koulu. Osallistujina 45 oppilasta

1.3.2011

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Pyhäselän koulu. Osallistujina 45 oppilasta

1.3.2011

Työllisyyden kehittämifoorumi Joensuussa Itä-Suomen yliopistolla. Aiheena hankkeen toiminta, saavutukset kokemukset ja mahdolliset ongelmat. Osallistujina 24 henkilöä

15.3.2011

Metsäalan ammattien esittelypäivä Pohjois-Karjalan prikaatissa, jossa esiteltiin metsäalaa ja metsäalan ammatteja varusmiehille. Ohjelma sisälsi myös metsäkonenäytöksen maastossa sekä iltatilaisuuden, jossa varusmiehet saivat keskustella aiheeseen liittyvistä kysymyksistä. Yhteistyössä oli Stora Enso, Karelwood Oy, Joen Metsä Oy ja Pohjois-Karjalan ammattiopisto Valtimo. Tilaisuuteen osallistui 87 varusmiestä.

8.4.2011

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Pogostan koulu Iломantsissa. Osallistujina 80 oppilasta.

19.4.2011

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Kirkkokadun koulu Nurmeksessa. Osallistujina 45 oppilasta.

27.4.2011

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Kirkkokadun koulu Nurmeksessa. Osallistujina 30 oppilasta.

28.4.2011

Oppilaanohjaustunti metsäala ja metsäalan ammatit. Kumun koulu Outokummussa. Osallistujina 30 oppilasta.

Kaikkiaan tiedonvälitystilaisuuksiin osallistui hankkeen aikana 5208 henkilöä, joista iso osa on hankkeen itsensä järjestämiä tilaisuuksia.

Seuraavana luettelo yleisötapahtumista, joita hanke on järjestänyt tai missä hanke on ollut mukana:

20.1.2009

Vanhempainilta Kontiolahden yläasteella. Arvioitu osallistujamäärä 200 henkilöä

10.2.2009

Strategiakoulutustapahtuma Kajaanissa. Arvioitu osallistujamäärä 30 henkilöä

20.2.2009

Kesätyöpaikkojen Pestuupäivät Kauppakeskus IsoMyy. Arvioitu osallistujamäärä 500 henkilöä

12.3.2009

ForestCup metsäalan sählyturnaus Joensuussa. Arvioitu osallistujamäärä 100 henkilöä

31.3.2009

Rullaati tapahtuma Kiteellä. Arvioitu osallistujamäärä 200 henkilöä

21.4.2009

Ennakointityöryhmän kokous TE-keskuksella Joensuussa. Arvioitu osallistujamäärä 20 henkilöä

13.5.2009

4H tapahtuma. Metsäammattien esittely ja Metsäkonevisa Polvijärvellä. Osallistujamäärä 250 henkilöä

11.6.2009

Silva2009 metsänäyttely Joensuussa. Arvioitu osallistujamäärä 5000 henkilöä

12.6.2009

Silva2009 metsänäyttely Joensuussa. Arvioitu osallistujamäärä 5000 henkilöä

13.6.2009

Silva2009 metsänäyttely Joensuussa. Arvioitu osallistujamäärä 5000 henkilöä

26.9.2009 Liperin leipäpäivä tapahtuma. Metsäalan ammattien esittely Liperissä yhteistyössä Biomas -hanke. Arvioitu osallistujamäärä 2500 henkilöä

22.10.2009

Maahanmuuttajan mahdollisuudet tapahtuma Joensuussa. Arvioitu osallistujamäärä 400 henkilöä

5-8.11.2009

Helsingin metsämessut Helsinki. Arvioitu osallistujamäärä 33 000 henkilöä

5.2.2010

Valtakunnalliset Oppilaanohjaajien päivät Kuopiossa, jossa yhteistyössä metsäoppilaitos-ten kanssa esiteltiin metsäalan ammatteja. Päivillä oli opettajia ja oppilaanohjaajia sekä muita tärkeitä vaikuttajia. Iltatilaisuus oli myös tärkeä tiedottamisen kannalta. Arvioitu kävijämäärä oli noin 600 henkilöä

20.4.2010

Ota metsä haltuun tapahtuma yhteistyössä Metsäliitto sekä muut metsäalan toimijat. Kävijämäärä noin 450 henkilöä

25-27.11.2010

Helsingin metsämessut 2010 Helsinki. Arvioitu osallistujamäärä 33800 henkilöä

4.2.2011

Valtakunnalliset opopäivät Helsingissä. Arvioitu osallistujamäärä 700 oppilaanohjaajaa

23.2.2011

ForestCup metsäalan sählyturnaus Kontiolahdella. Arvioitu osallistujamäärä 200 oppilasta

9. PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS

Projektiin sai innovatiivisuutta tekemällä toimenpiteitä, joita ei ennen ole tehty. Hanke osallistui projektiin, jossa tuunattiin käytetty metsäkone. Metsäkoneen tuunaus herätti nuorten kiinnostusta uudella tavalla metsäkonealaan. Metsäopetus sivustojen ilme on nyt täysin uudenlainen aikaisempaan verrattuna. Sivusto tulee kiinnittämään nuorten huomiota huomattavasti enemmän. Sivustoille on tuotettu hankkeen toimesta nuoria kiinnostavia kuvia ja videomateriaalia metsäalan ammattiteistä. Toisaalta materiaali on tasapainossa todellisuuden kanssa ja ei vääristä alan todellisuuskuvaa. Sivustojen tavoitteena on saada nuoret kiinnostumaan ja hakemaan metsäalan ammatteihin. Ennen hanketta varusmiehille ei ole aiemmin järjestetty tiedotustilaisuuksia tai metsäkonetyönäytöksiä. Pohjois-Karjalan prikaatissa järjestettiin kaksi metsäkonetyönäytöstä yhdessä metsäalan toimijoiden kanssa, jotka onnistuivat hyvin. Metsä ja logistiikka

Roadshow oli myös ensimmäinen tapahtuma, jossa metsäalan ammatteja esiteltiin peruskoulujen pihoiilla. Vaikutusta tehosti kiertueella ollut kalusto, jossa nuoret saivat nähdä millaisia koneita metsätöissä ja puunkuljetuksissa käytetään. Oppilaanohjaajat ovat merkittävä kohderyhmä nuorten ammatinvalinnassa. Hanke osallistui oppilaanohjaajien päiville, jossa kerrottiin metsäalan ammasteista sekä uudistetusta metsäopetus.fi sivustoista. Hankkeen toiminta on ollut monipuolista ja innovatiivista

10. PROJEKTIN TASA-ARVOVAIKUTUKSET

Kaikessa toiminnassa on pyritty ottamaan huomioon tasa-arvo kaikkien kesken. Hankkeessa on tuotu esille, että miehet sekä naiset ovat soveltuvia metsäalan ammatteihin. Myös maahanmuuttajat ovat soveltuvia näihin ammatteihin, mikäli heillä on riittävä ammattitaito sekä kielitaito.

11. HYVÄT KÄYTÄNNÖT

Hankkeessa pyritään lisäämään käytänteitä, jotka osoittautuvat hyödyllisiksi kokemuksen ja haastattelujen pohjalta. Hankkeessa on havaittu parhaita käytäntöjä, joita tulisi toteuttaa seuraavassa mahdollisessa hankkeessa. Tärkeimpiä hankkeessa saatuja hyviä käytänteitä:

Nuorten TET jaksot ovat erittäin tärkeitä nuoren päätöksenteossa heidän valitessaan tulevaisuuden ammattia. Tavoitteena olisi TET -jaksojen avulla saada enemmän nuoria suuntautumaan töihin metsä- ja metsäenergia-alalle. Nuori saisi itse nähdä ja kokea alan hyvät ja huonot puolet. Tarkoitus olisi välittää tietoa metsä- ja metsäenergia-alan ammasteista peruskoulun oppilaille uudenaikaisilla Monipuolinen metsä TET- harjoittelujaksoilla, jolloin peruskoulun oppilaille olisi mahdollisuus tutustua metsä- ja metsäenergia-alan työpaikkoihin ja työn luonteeseen käytännössä.

Puolustusvoimissa kuljetuskomppanian varusmiehet ovat erittäin potentiaalinen kohderyhmä saada lisää työvoimaa metsäalan ammatteihin. Pohjois-Karjalan prikaatin kanssa on kokeiltu esittelyä alustavasti sekä suunniteltu, että metsäalan ammattien esittelystä tehtäisiin kaksi kertaa vuodessa tapahtuva tilaisuus. Mikäli kokemukset olisivat hyviä, tulisi tätä laajentaa myös valtakunnallisesti.

Hankkeessa on ideoitu keinoja saada nuorille kesätyöpaikkoja metsäalalta ja jossa he saisivat tartuntapintaa metsäalan ammatteihin. Heillä on vaikeus saada metsänhoitotyökohteita, eivätkä he voi ottaa kovin suuria kokonaisuuksia ja vastuita johtuen kokemattomuudesta ja nuoresta iästä. 4H- yhdistyksillä on myös ongelmana saada työkohteita nuorille, jotka haluaisivat tehdä metsätöitä sekä saada pieniä ansioita kesäaikana. Tarkoitus olisi luoda yhteistyössä metsäyhtiöiden ja ammattikorkeakoulun kanssa järjestelmä, jossa metsäalan ammattikorkeakoulun opiskelijat hankkivat ja hallinnoivat työkokonaisuuksia metsänhoitokohteissa. Näitä kohteita toteutetaan yhdessä metsäopiskelijoiden ja nuorten kanssa. Näin tieto ja kokemus metsäalasta tehostuvat.

12. TOIMINNAN JATKUVUUS

Työvoimaa metsäalalle hankkeen pitkän aikavälin tavoitteena on ollut lisätä metsäalan vetovoimaisuutta ja vaikuttaa työvoiman saatavuuteen tulevaisuudessa. Näiden tavoitteiden saavuttamista on tietysti hankkeen päättyessä vielä vaikea arvioida. Lähtökohtaisesti hankkeen tavoitteena on ollut tuottaa sellaista aineistoa, materiaalia sekä yhteistyöverkostoja ja toimintamalleja, jotka jäisivät elämään vielä hankkeen toiminnan päätyttyäkin. Tuotetun materiaalin ja kehitettyjen toimintamallien jatkuvuutta haettiin jo hankkeen käynnistyessä ja metsäalan ammattien ja koulutuksen esittelemiseksi lähdettiin kehittämään jo olemassa olevia metsäopetus.fi -sivustoja. Tavoitteena on ollut, että kahdeksan metsäkonekoulun yhteisesti ylläpitämien sivustojen ylläpidon jatkuvuus olisi turvattu hankkeen jälkeen. Hankkeen nettisivut perustettiin osaksi taustaorganisaation sivustoa ja hankkeesta ei tehty esitteitä, vaan esitteissä markkinoidaan nimenomaan metsäalan ammatteja. Metsäalan toimijoiden ja oppilaitosten välistä yhteistyöverkosta lähdettiin kehittämään tiiviimmäksi sillä ajatuksella, että yhteistyö jatkuu hankkeen päättymisen jälkeen.

Arvioitsijan kyselyyn vastanneet ohjausryhmän jäsenet löysivät hankkeen toteutuksesta paljon onnistumisia ja innovatiivisia aloitteita, mutta arvioivat hankkeen resurssien ja toteutusajan olleen vajavaisia tavoitteena olleiden pitkän aikavälin vaikutusten aikaansaamiseen. Hankkeen pysyvinä tai pitkäaikaisina vaikutuksina kyselyyn vastanneet nostivat esille metsäalan imagon pysyvän parantumisen sekä tietoisuuden kasvun metsäalan työlistämismahdollisuuksista. Pitkäaikaista hyötyä nähtiin hankkeen saaneen aikaan siinä, että oppilaanohjaajat ovat saaneet ajantasaista tietoa metsäalan työllistymismahdollisuuksista. Pitkän aikavälin vaikutuksia arvioitiin olevan myös hankkeen tuottamalla markkinointimateriaalilla ja tiedolla sekä eri toimijoiden yhteistyön tiivistymisellä alan markkinoinnissa. Ohjausryhmän jäseniltä kysyttiin myös ajatuksia siihen, mitä jatkotoimenpiteitä hankkeen päätyttyä tulisi olla. Useissa vastauksissa (4/8) tuotiin esille se, että hanketta tulisi jatkaa joko nykyistä laajempaan (enemmän henkilöstöresursseja) tai kohdennetumpaan keskittyen vain joidenkin osa-alueiden kehittämiseen. Vastajat esittivät myös ajatuksia niistä hankkeesta käynnistyneistä toimista, mihin tulisi saada jatkuvuutta. Esimerkiksi yhteistyötä koulujen kanssa tulisi jatkaa joko hankkeen muodossa tai muuten. Samoin hankkeessa ideoitua TET-harjoittelua ja nuorten kesätyöpaikkoja tulisi toteuttaa ja kehittää jatkossakin esimerkiksi oppilaitosten ja työnantajien yhteistyönä. Metsäalan vetovoimaisuuden parantamiseksi tarvittaisiin kehittämishankkeita esimerkiksi metsäkoneenkuljettajien työolojen kohentamiseksi ja osaamisen lisäämiseksi henkilöstöjohtamisessa. Tarpeita nähtiin olevan myös alan koulutuksen arvioinnissa ja koulutuksen kehittämisessä alan vaatimuksia vastaavaksi. Vastauksissa ehdotettiin lisäksi uusien yhteistyömuotojen etsimistä metsäalan koulutuksen ja muiden alan toimijoiden yhteistyön tiivistämiseksi.

13. PROJEKTIN RAHOITUS

Projektin rahoitus suunnitelman * mukaan:

Projektin toteutunut rahoitus:

ESR- ja valtion rahoitus	187 600	€	70	%	112 366,63	€	72	%
Kuntien rahoitus	40 200	€	15	%	20 838,41	€	13	%
Muu julkinen rahoitus	0	€	0	%	0	€	0	%
Yksityinen rahoitus	40 200	€	15	%	23 506,78	€	15	%
Tulot	0	€	0	%	0	€	0	%
Rahoitus yhteensä	268 000	€	100	%	156 711,82	€	100	%

* Suunnitelma = viimeisin hyväksytty projektisuunnitelma

14. YHTEENVETO PROJEKTIN TOTEUTUKSESTA JA TULOKSISTA

Työvoimaa metsäalalle hankkeen tavoitteita, kohderyhmiä ja toimenpiteitä täsmennettiin alkuperäisestä suunnitelmasta niin, että hanke muodostui tavoitteeltaan metsäalan ammattaja ja työmahdollisuuksia tiedottavaksi ja alan imagoa kohottavaksi. Hankkeen suunnitteluvaiheessa oletettiin, että hankkeessa olisi mukana osallistujia, joita olisivat mm. opinto-ohjaajia, opettajaopiskelijoita, 4H-neuvojia, työnhakijoita ja metsäalan opiskelijoita. Hankkeen ajateltiin luovan erityisesti TET- ja harjoittelupaikkoja nuorille ja alalle aikoville työnhakijoille. Hankkeen toteuttaman toiminnan ja tiedon välittämisen ajateltiin kohdentuvan erityisesti opettajille, opinto-ohjaajille, työvoimaneuvojille, 4H-neuvojille ja nuorten vanhemmille. Välillisenä tiedonvälityksen kohderyhmänä olivat nuoret. Hankkeen toteutusvaiheessa luovuttiin siitä, että hankkeessa olisi varsinaisia osallistujia ja hankkeen tiedonvälitys metsäalan ammattajaista ja työmahdollisuuksista on kohdentunut suunniteltua enemmän kouluille ja nuorille suoraan. Tässä hanke on onnistunut erinomaisesti, sillä hankkeen ja yhteistyötahojen järjestämiin toimintoihin on osallistunut yli puolet maakunnan 8. ja 9. luokkalaisista. Hankkeen tuottama tiedotusmateriaali on samoin kohdennettu ensisijaisesti nuorille, ja seurantatietojen mukaan nuoret ovat myös löytäneet metäsovetus.fi -sivut. Sama materiaali on myös ohjaajien ja opettajien hyödynnettävissä nuorten ammatinvalinnan ohjauksessa. Hankkeen toimet ja tiedottaminen on kohdentunut erityisesti nuorille ja nuorten kanssa toimiville tahoille, sen sijaan työllistymismahdollisuuksien tuominen esille muille tahoille kuten työttömille, maahanmuuttajille tai heidän kanssaan työskenteleville tahoille on jäänyt vähemmälle. Työvoimaa metsäalalle -hanke on onnistunut erinomaisesti yhteistyökumppanien saamisessa eri toimintojen ja tapahtumien järjestämiseen. Yksin hankkeen voimavaroilla tapahtumia ei olisi pystytty tässä laajuudessa toteuttamaan. Yhteistyötä on tehty erityisesti alan yritysten, oppilaitosten, muiden hankkeiden, Pohjois-Karjalan Prikaatin ja 4H-piirin kanssa. Hanke on lisäksi onnistunut ulkoisessa tiedottamisessa ja medianäkyvyydessä. Hankkeen päätavoitteena ollut metsäalan vetovoimaisuuden lisääminen ja työvoiman turvaaminen metsäalalle myös tulevaisuudessa on säilyttänyt relevanssin ympäristössä tapahtuneista muutoksista huolimatta. Hankkeen toimin on levitetty tietoa metsäalan ammattajaista oppilaitosten ohjaajille, opettajille ja nuorille uusin ja innovatiivisin keinoin, mutta pidemmän aikavälin vaikutuksia on yhden hankkeen voimin ja aikana vaikea saada aikaan. Vetovoimaisuuden lisääminen, imagon muuttaminen ja työvoiman saatavuuden turvaaminen edellyttävät pitkäjänteistä työtä ja erilaisia toimia. Yksi ongelma työvoiman saatavuuteen on ammattilaisten alalta pois siirtyminen. Hankkeen tuottaman tiedon perusteella voidaan olettaa, että metsäalan ammattajien houkuttelevuuteen voidaan vaikuttaa erityisesti kohentamalla alan työolosuhteita, palkkausta, henkilöstöjohtamista ja työaikajärjestelyjä.

Onnistuneena lähtökohtana voi pitää sitä ajatusta, että hankkeessa ei ole lähdetty tuottamaan sellaista materiaalia ja toimintatapoja, jotka häviäisivät hankkeen mukana, vaan toimintojen jatkuvuuteen ja juurruttamiseen on kiinnitetty huomiota jo hankkeen alkuvaiheessa. Olemassa olevien metsäkonekoulujen ylläpitämien metsäopetus.fi -sivustojen kehittäminen ja niiden tunnettuuden lisääminen on ollut yksi keskeisin tehtävä. Sivuston ylläpitoon ja kehittämiseen jatkossa tulisikin löytää vastuutaho ja sivujen ylläpitoon toimiva resursointi. Hanke on tuottanut metsäalan ammattaja esittelevän esitteen Kurvaa metsään ja myös sen ylläpidosta ja jatkuvuudesta tulisi sopia alan oppilaitosten kesken. Metsäalan toimijoiden ja oppilaitosten välille on kehitetty yhteistyöverkostoa sekä tiedottamiseen, tapahtumiin sekä koululaisten TET-harjoitteluun ja kesätyöpaikkojen luomiseen liittyen. Metsäalan ammattien TET-viikosta koululaisille on saatu lupaavia kokemuksia ja mallia voisivat hyödyntää muutkin alat, jotka ovat huolissaan alansa työvoiman saatavuudesta tulevaisuudesta. Metsäalan TET- viikko voisi toimia hyvänä ja siirrettävänä toimintamallina muidenkin alojen ammattien esittelyyn ja nuorten tutustuttamiseen työelämään.

Väestön ikääntyminen ja keskittyminen keskuksiin asettaa tulevaisuudessa suuria haasteita sille, miten saadaan uutta työvoimaa alalle ja nuoria kiinnostumaan metsäalan ammattista. Kaupunkien nuorille metsä ja metsäalan ammatit voivat olla vieras maailma, mutta pystyvätkö alan tietotekniikan hyödyntäminen, erilaiset työmahdollisuudet tai muut tekijät (palkkaus, joustavat työajat, työn itsenäisyys jne.) lisäämään metsäalan vetovoimaa nuor-ten keskuudessa? Tai löytyykö kehittyvästä bioenergia-alasta ja sen työllistymismahdollisuuksista sellaisia tekijöitä, jotka vetoavat nuorten arvomaailmaan luonnon läheisenä, ilmastokysymykseen liittyvänä uusiutuvan energian alana?

15. AINEISTON SÄILYTYS

Missä säilytetään projektin toteutukseen liittyviä asiakirjoja, kuten kirjanpitoaineistoa, toiminnan tarkastuksen kannalta tarpeellisia asiakirjoja, tietoja toiminnasta ja osallistujista sekä ohjausryhmän pöytäkirjoja. Säilytyspaikan osoite tai yhteystiedot.

Pohjois-Karjalan metsäkeskus Siltakatu 20 (PL 17) 80101 JOENSUU

Kuntalaskenta Oy Lampolahdenkatu 2-4 76100 PIEKSÄMÄKI

Päiväys ja allekirjoitus

02.05.2011

Anssi Niskanen
johtaja